

Załącznik Nr 1
do Programu Aktywności Lokalnej
dla Gminy Sępólno Krajeńskie
na lata 2019-2022

Diagnoza
przygotowana na potrzeby realizacji
„Programu Aktywizacji i Integracji – Nowy Start” w ramach PAL
wdrażanej na terenie miasta i gminy Sępólno Krajeńskie,
współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Opracowały:
Natasza Ksobiak
Anna Lubińska

Sępólno Krajeńskie, styczeń-luty 2019 roku

Rzeczpospolita
Polska

Województwo
Kujawsko-Pomorskie

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

OŚRODEK POMOCY SPOŁECZNEJ

w Sępólnie Krajeńskim

ul. Szkolna 8, 89 – 400 Sępólno Krajeńskie

tel: 52 388 84 50

fax: 52 388 84 51

email: ops@ops-sepolno.pl

<http://ops-sepolno.pl>

NIP 561-14-59-693, Regon 092964189

Spis treści

Wstęp	4
Metodologia badań własnych.....	6
Charakterystyka uczestników programu	7
Charakterystyka obszaru	9
Sfera społeczna.....	9
Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	12
Obszar zdegradowany.....	13
Analiza badań	15
Analiza ankiet	16
Metryczka – dane respondentów.....	26
Analiza diagnozy potrzeb uczestnika.....	29
Wnioski.....	31
Załączniki – wzory narzędzi badawczych	33

Wstęp

Oddajemy do Państwa rąk diagnozę prezentującą wyniki badań, które miały na celu trafnie określić cele i zadania, aby zastosować dopasowaną dla beneficjenta ścieżkę wsparcia dla realizowanego „Programu Aktywizacja i Integracja – Nowy Start” w ramach PAL na terenie gminy Sępólno Krajeńskie. Projekt skierowany jest do 72 osób oraz 40 osób z otoczenia.

Program będzie realizowany w ramach projektu współfinansowanego przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Jest narzędziem służącym aktywizacji zawodowej, społecznej oraz promowaniu działań integrujących społeczność lokalną poprzez działania aktywizacyjne kierowane głównie do osób i rodzin zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją społeczną.

Program obejmuje swoim zasięgiem mieszkańców terenu gminy Sępólno Krajeńskie, w szczególności mieszkańców z terenu zdegradowanego oraz rodziny wieloproblemowe. Wielorakość problemów spowodowała głębokie wykluczenie społeczne:

- bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych;
- niską aktywność społeczną;
- nieaktywność zawodową/bezrobocie jednego z rodziców;
- problemy w pełnieniu ról społecznych.

Wybór miejsca wprowadzenia PAL wynika z szczegółowej analizy problemów społecznych na terenie gminy Sępólno Krajeńskie. Projekt realizowany będzie w następujących miejscowościach:

- ✚ Lutowo
- ✚ Radońsk
- ✚ Komierowo
- ✚ Wałdowo
- ✚ Piaseczno
- ✚ Włocibórz
- ✚ Sępólno Krajeńskie (miasto)

Spośród wskazanych wyżej miejscowości wyłonione zostały 4 miejsca spotkań i realizacji działań tzw. Lokalne Centra Integracji, które będą mieściły się w czterech miejscowościach:

- ✚ Wałdowo – Wiejski Ośrodek Kultury

- ✚ Komierowo – Świetlica wiejska „Pałacowo i parkowo”

- ✚ Radońsk – Świetlica Wiejska „Na niebieskim szlaku znaku Rodła”

- ✚ Lutowo – Wiejski Ośrodek Kultury

Realizowany projekt „Program Aktywizacji i Integracji – Nowy Start” w ramach PAL jest zbieżny

z założeniami „Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie” na lata 2014-2020 oraz tak zaplanowany, aby wpisywał się w strukturę celu głównego strategii lub celów szczegółowych, zaś efekty realizacji projektu wpływały na osiągnięcie celu głównego strategii. Ww. projekt współfinansowany jest ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego. Służy jako narzędzie do wdrażania Strategii i związany jest z przeciwdziałaniem bezrobociu i aktywizacją zawodową mieszkańców.

Metodologia badań własnych

Koncepcja badań nad Programem, różnorodne narzędzia badawcze zostały przygotowane przez specjalistów w zakresie diagnozy indywidualnej i grupowej w ramach projektu „Program Aktywizacji i Integracji – Nowy Start” w ramach PAL. Zasadniczym problemem badawczym jest trafne określenie problemów społecznych jakie występują na obszarze realizacji projektu, a następnie dostosowanie działań zawartych w projekcie.

Podstawowe metody użyte do przeprowadzenia diagnozy:

1. badania ankietowe oraz diagnoza potrzeb uczestnika (zebrane ankiety),
2. analiza dokumentów wypełnianych w czasie realizacji zadania (formularze zgłoszeniowe, listy obecności),
3. obserwacja uczestnicząca.

Kolejne części opracowania będą zawierać informacje na temat grupy docelowej i rodzajów działań Programu, jakie skierowano do odbiorców Programu. Ich przedstawienie miało na celu wprowadzenie czytelnika w problematykę oraz charakterystykę obszaru na którym będzie realizowany projekt. Kolejne rozdziały poświęcone będą analizie wyników badań.

Charakterystyka uczestników programu

Docelowo w projekcie wezmą udział – 72 osoby z terenu miasta i gminy Sępólno Krajeńskie oraz 40 osób z otoczenia. Projekt będzie realizowany na terenie Gminy Sępólno Krajeńskie i obejmie takie miejscowości jak: Sępólno Krajeńskie (miasto), Lutowo, Radońsk, Komierowo, Wałdowo, Piaseczno, Włóścibórz. Skierowany przede wszystkim do tych obszarów gminy Sępólno Krajeńskie, które stanowią obszary zdegradowane i są objęte planami rewitalizacji społecznej. Objęcie tych obszarów wynika z konieczności zmniejszenia obszarów zagrożenia wykluczeniem społecznym i wyrównaniem poziomu spójności społecznej na terenie gminy Sępólno Krajeńskie. Obszar gminy ma jeden z najwyższych poziomów zapóźnienia socjalnego i ekonomicznego w województwie kujawsko-pomorskim. Na tych obszarach istnieje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych. Szczegółowy opis sytuacji społecznej znajduje się w dalszej części Diagnozy.

Rekrutacja uczestników

Za proces rekrutacji odpowiedzialni będą pracownicy socjalni OPS w Sępólnie Krajeńskim. Rekrutacja kandydatów do udziału w projekcie odbywać się będzie poprzez wyłonienie kandydatów spośród mieszkańców oraz klientów Ośrodka Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim spełniających kryteria określone we wniosku o dofinansowanie Projektu na podstawie:

1. formularza zgłoszeniowego (wypełnionego przez kandydata na uczestnika PAL i pracownika socjalnego),
2. dokumentacji socjalnej (wywiady środowiskowe),
3. uzyskania pozytywnej opinii wydanej przez komisję rekrutacyjną.

Osoby, które wyrażą chęć uczestnictwa w projekcie „Program Aktywizacji i Integracji – Nowy Start” w ramach PAL rekrutowane będą na podstawie kryteriów obligatoryjnych oraz preferencyjnych tj.:

KRYTERIA OBLIGATORYJNE: zamieszkiwanie na terenie województwa kujawsko-pomorskiego, w następujących miejscowościach: Sępólno Krajeńskie (miasto), Lutowo, Piaseczno, Włóścibórz, Radońsk, Komierowo, Wałdowo. Weryfikacja kryterium nastąpi na podstawie oświadczeń uczestników projektu o miejscu zamieszkania lub zameldowania w w/w miejscowościach, posiadające status osoby zagrożonej ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, mieszkające w rozumieniu Kodeksu cywilnego na terenie województwa kujawsko-pomorskiego

- a) osoby zagrożone ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, które w pierwszej kolejności wymagają aktywizacji społecznej,

- b) osoby ze środowisk zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w szczególności z obszarów zdegradowanych, w tym objętych rewitalizacją.

W ramach projektu OPS w Sępólnie Krajeńskim wsparciem będą obejmowane osoby bezrobotne, które korzystają z pomocy społecznej lub kwalifikują się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, w myśl ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej i którym do aktywizacji zawodowej niezbędne jest w pierwszej kolejności udzielenie wsparcia w zakresie integracji społecznej.

KRYTERIA PREFERENCYJNE PRZY REKRUTACJI BĘDĄ MIAŁY OSOBY :

- a) doświadczających wielokrotnego wykluczenia społecznego - 5 PKT.
- b) ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności - 5 PKT.
- c) z niepełnosprawnością sprzężoną, oraz osoby z zaburzeniami psychicznymi, w tym osoby z niepełnosprawnością intelektualną i osoby z całościowymi zaburzeniami rozwojowymi - 5 PKT.
- d) korzystających z PO PŻ (indywidualnie lub jako rodzina - 5 PKT.
- e) zamieszkujących na obszarach zdegradowanych wyznaczonych w lokalnych programach rewitalizacji lub gminnych programach rewitalizacji - 5 PKT.

Ponadto pod uwagę będzie brana rozmowa kwalifikacyjna z kandydatem, która oceni także motywację do udziału w projekcie oraz dodatkowe inne czynniki, które mogą mieć wpływ na udział w projekcie. Rozmowa kwalifikacyjna będzie punktowana w skali od 1 do 5, pod uwagę będzie brana motywacja do udziału w zaplanowanych formach wsparcia. Motywacja będzie oceniana na podstawie wyników rozmowy oraz testów badających poziom motywacji do podjęcia zmiany w swoim życiu.

Inne czynniki, jakie będą brane pod uwagę to: sytuacja rodzinna tj. liczba dzieci/osób zależnych na utrzymaniu, samotne rodzicielstwo i inne.

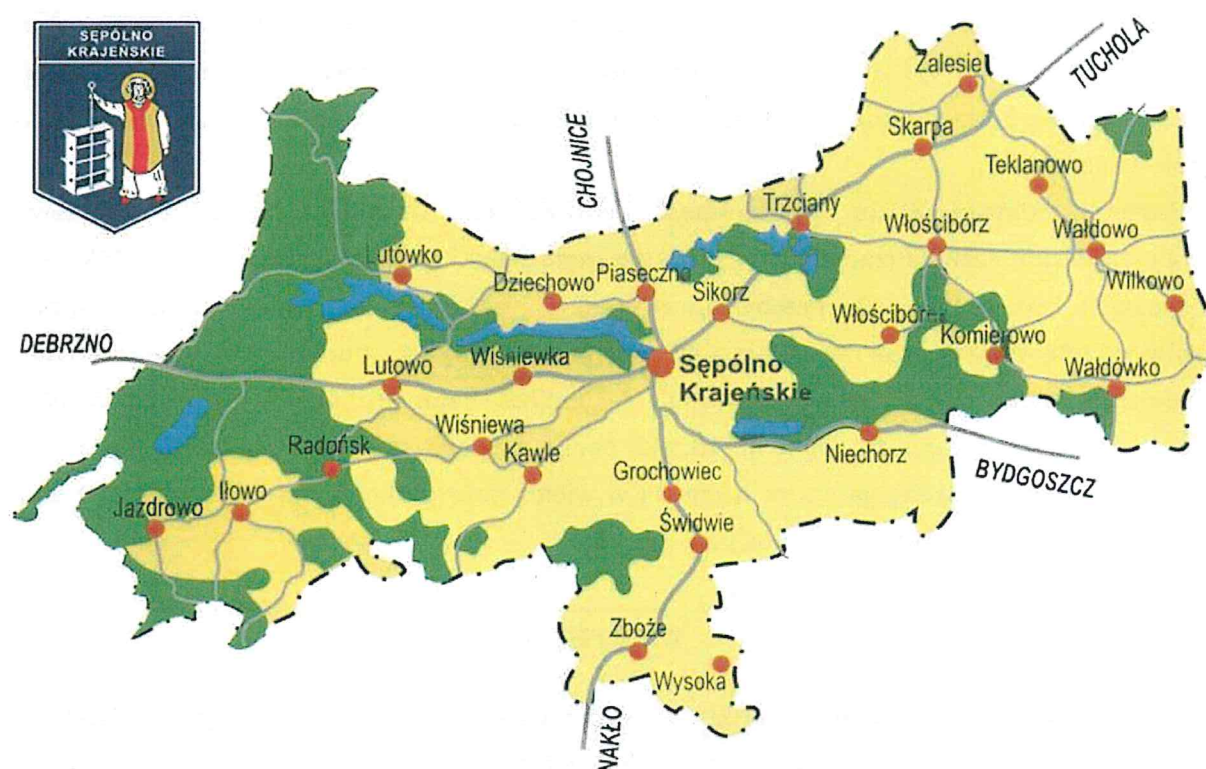
Sporządzana będzie lista podstawowa i rezerwowa. Lista główna osób zakwalifikowanych do projektu zostanie ułożona wg liczby otrzymanych punktów – od najwyższej – do najniższej. Pozostałe osoby spełniające kryteria uczestnictwa, które nie znalazły się na liście podstawowej znajdą się na liście rezerwowej.

W proces rekrutacji będzie zaangażowany zespół projektowy oraz zespół merytoryczny projektu - pracownicy socjalni, którzy będą potrafili właściwie dobrać uczestników projektu. Będą weryfikować kryteria obligatoryjne i preferencyjne zaznaczone w formularzach zgłoszeniowych do udziału w projekcie. Nad całością działań będzie czuwał kierownik projektu.

Charakterystyka obszaru

Sfera społeczna

Gmina Sępólno Krajeńskie to gmina miejsko-wiejska zlokalizowana w powiecie sępoleńskim, w północno-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego. W Sępólnie Krajeńskim zlokalizowane są władze administracyjne Gminy i Powiatu. Odległość Miasta od władz wojewódzkich w Bydgoszczy to 64 km, zaś w Toruniu to 106 km. Obszar Gminy Sępólno Krajeńskie sąsiaduje z gminami: Lipka (województwo wielkopolskie), Debrzno (województwo pomorskie), Kamień Krajeński, Kęsowo, Gostycyn, Sośno oraz Więcbork.

Źródło: http://www.bip.gmina-sepolno.pl/bip_big.php?id=97&wys=513&szer=800, dnia 11.02.2019r., godz. 18:11

Gmina Sępólno Krajeńskie zajmuje obszar około 229 km², co plasuje ją na 10 miejscu pośród 144 gmin województwa. Przeważającą część stanowią użytki rolne, pozostały obszar zajmują lasy i tereny zurbanizowane. Sieć osadniczą w Gminie tworzą 33 miejscowości wchodzące

w skład 24 sołectw: Kawle, Dziechowo, Iłowo, Jazdrowo, Komierowo, Lutowo, Lutówko, Niechorz, Piaseczno, Radońsk, Sikorz, Skarpa, Świdwie, Teklanowo, Trzciany, Wałdowo, Wałdówko, Wilkowo, Wiśniewa, Wiśniewka, Włoscibórz, Wysoka Krajeńska, Zalesie, Zboże.

Dodatkowo w Sępólnie Krajeńskim stworzono 2 osiedla, które podobnie jak sołectwa są jednostkami pomocniczymi dla władz Gminy.

Miasto Sępólno Krajeńskie jest położone nad Jeziorem Sępoleńskim, w dolinie rzeki Sępolenki. Malowniczy krajobraz Gminy tworzą liczne jeziora i formy ochrony przyrody, do których możemy zaliczyć: Krajeński Park Krajobrazowy, 4 rezerваты przyrody, 40 pomników przyrody, 56 użytków ekologicznych oraz zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Torfowisko Messy”.

Wg. danych GUS w 2017 roku zamieszkiwało gminę Sępólno Krajeńskie 15.958 osób. Liczba kobiet była wyższa od liczby mężczyzn o 388 osób. Przewiduje się, że w latach kolejnych liczba mieszkańców zmaleje, ze względu na starzejące się społeczeństwo oraz niski przyrost naturalny. Natomiast liczba osób w wieku produkcyjnym maleje w porównaniu do roku poprzedniego, co oznacza że mniej mieszkańców osiągnie wiek, w którym podejmie pracę lub naukę w szkołach wyższych. Wzrasta liczba osób w wieku poprodukcyjnym zarówno wśród mężczyzn i kobiet, co świadczy o starzeniu się społeczeństwa. Analizując prognozy potwierdza się fakt, iż Gmina Sępólno Krajeńskie nie jest wolna od zjawiska starzenia się społeczeństwa.

Badanie Narodowego Spisu Powszechnego Ludności stan w dniu 31 III 2011 obejmował osoby stale zamieszkałe (zameldowane) na obszarze Polski tj. gminy Sępólno Krajeńskie bez względu na fakt, czy te osoby przebywały w kraju w czasie spisu czy też były za granicą oraz osoby przebywające czasowo. Spis był przeprowadzony w budynkach, mieszkaniach, obiektach zbiorowego zakwaterowania i innych zamieszkanach pomieszczeniach niebędących mieszkaniem. Ogółem 16 142 osoby z czego to 7 894 stanowią mężczyźni, a 8 248 kobiety. Z ogólnego stanu ludności w wieku poprodukcyjnymi stanowi 2 419 osób z czego 763 to mężczyźni, a 1 656 to kobiety.

WNIOSEK:

Znaczny udział osób w wieku poprodukcyjnym wymaga podjęcia od władz gminy działań mających na celu zapewnienie wysokiej jakości usług opiekuńczo-specjalistycznych.

W aktualnych danych badanego roku 2017 zauważa się znaczny spadek stopy bezrobocia na terenie gminy. W porównaniu do roku 2016 – bezrobotni ogółem – dane zmalały o 133 osoby.

WNIOSEK:

Mimo spadku osób pozostających bez pracy w strukturze osób w wieku produkcyjnym ma wpływ na zubożenie społeczeństwa i pogorszenie warunków życia.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej – pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Świadczenia pieniężne przyznawane są z systemu pomocy społecznej pod warunkiem spełnienia jednocześnie dwóch kryteriów. Konieczne jest występowanie jednej z okoliczności wskazującej na trudną sytuację życiową tj. bezrobocia, niepełnosprawności, wielodzietności, potrzeby ochrony macierzyństwa, sieroctwa, bezdomności i innych wskazanych w ustawie o pomocy społecznej oraz spełnienie kryterium dochodowego. Realizację zadań pomocy społecznej dzieli się odpowiednio na zadania własne i zlecone, pochodzące z budżetu gminy i budżetu państwa. Z danych zawartych w Ocenie Zasobów Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim wynika, że przyczyny korzystania z pomocy społecznej nie ulegają zmianie, nadal większość klientów pomocy społecznej korzysta ze świadczeń z powodu bezrobocia. Pomoc społeczna udzielana jest ze względu na trudne sytuacje życiowe. Ustawa nie konkretyzuje tych sytuacji, jedynie w art. 7 wymienia najczęstsze powody ich powstawania. Okolicznościami generującymi trudności życiowe są w pierwszej kolejności: ubóstwo, bezrobocie, długotrwała choroba i niepełnosprawność. Mimo, że powody udzielania pomocy społecznej nie są określone w kolejności pierwszeństwa ich uwzględniania, to nie bez przyczyny jako pierwsze zostało wymienione ubóstwo. Jest ono podstawową i jedną z najstarszych przyczyn dobroczynności, a następnie opieki i pomocy społecznej. Jest to pojęcie względne, niemożliwe do jednoznacznego zdefiniowania w czasie i przestrzeni. W wielu krajach na przestrzeni stuleci poprawiał się standard życia, w tym również ludzi ubogich. Obecnie zaś to, co w jednym państwie jest ubóstwem, w innym może uchodzić za dostatek. Stąd też próba oceny, czy w danym przypadku mamy do czynienia z ubóstwem, musi odwoływać się do pewnych wielkości ekonomicznych, takich jak minimum egzystencji czy minimum socjalne. Wyznacznikiem ubóstwa może być również dochód, który jest jednym z kryteriów przyznawania wielu świadczeń z pomocy społecznej. Ubóstwo często jest związane z innymi okolicznościami wywołującymi trudne sytuacje życiowe. Do najbardziej znaczących należą dziś niewątpliwie bezrobocie i bezdomność. Zjawiska te są głównie efektem transformacji ustrojowo-gospodarczej w Polsce, w wyniku której został ukształtowany nowy ład społeczny. Obserwuje się niewielką tendencję spadkową w liczbie rodzin korzystających ze świadczeń, ponieważ coraz mniej rodzin kwalifikuje się do udzielenia pomocy pod względem kryterium dochodowego, co ma związek z corocznym wzrostem tzw. najniższej krajowej oraz waloryzacją rent i emerytur.

WNIOSEK:

Nadmierne korzystanie ze świadczeń pomocy społecznej destabilizuje sytuacje społeczno-gospodarczą w gminie oraz jest przyczyną pogłębiania się zjawiska dezintegracji społecznej.

Osoby korzystające z pomocy społecznej stanowiły w roku 2018 - 42% ogółu rodzin. W roku 2018 powodami przyznania świadczeń pomocy społecznej będących w posiadaniu Ośrodka Pomocy Społecznej w Sępólnie Krajeńskim, były: ubóstwo (195 rodzin), niepełnosprawność (202 rodzin), alkoholizm (50 rodzin) i bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych (34 rodzin). Łącznie Ośrodek Pomocy Społecznej wypłacił 916 707,00 złotych zasiłków pomocy społecznej.

W gminie Sępólno Krajeńskie pod koniec roku 2017 zarejestrowanych było 779 bezrobotnych. W analizowanym 2018 roku (na koniec czerwca) udział bezrobotnych w wieku produkcyjnym w gminie wyniósł 629 osób, z czego to 407 to kobiety, natomiast 222 to mężczyźni. 349 osób to bezrobotni długotrwale.

WNIOSEK:

Wysoki udział osób pozostających bez pracy w strukturze osób w wieku produkcyjnym wpływa na zubożenie społeczeństwa i pogorszenie warunków życia.

Sfera przestrzenno-funkcjonalna

W zakresie infrastruktury społecznej o obszarze **edukacja** na terenie gminy funkcjonują placówki nauczania elementarnego i szkoły do poziomu wykształcenia średniego. Oferta edukacyjna nie obejmuje natomiast nauczania z zakresu szkolnictwa wyższego.

Na terenie gminy Sępólno Krajeńskie w obszarze **ochrony zdrowia** działają:

- 1) NZOZ Doktor – realizujący zadania z zakresu opieki szkolnej oraz podstawowej opieki zdrowotnej;
- 2) Centrum Medyczne SPAMED, w skład którego wchodzi Wiejski Ośrodek Zdrowia w Wałdowie oraz Wiejski Ośrodek Zdrowia w Radońsku;
- 3) Zakład Diagnostyczno-Lecznicy BONUS PLUS, realizujący zadania z podstawowej opieki zdrowotnej;
- 4) Pielęgniarski Ośrodek Medycyny Środowiskowo-Rodzinnej Vita;
- 5) Gabinet Rehabilitacji i Terapii Manualnej;
- 6) Niepubliczny Zakład Rehabilitacji;
- 7) NZOZ Jantar – poradnia odwykowa i leczenia uzależnień;
- 8) Caritas – opieka długoterminowa i opieka paliatywna;
- 9) Indywidualna praktyka położnej środowiskowo-rodzinnej.

Na terenie miasta funkcjonuje Centrum Sportu i Rekreacji, które realizuje zadania z zakresu **kultury fizycznej, sportu i rekreacji**. Do aktywnego spędzania czasu wolnego zachęcają również liczne szlaki turystyczne. O zaspokojenie **potrzeb kulturalnych** mieszkańców na terenie gminy dba Centrum Kultury i Sztuki w Sępólnie Krajeńskim, do którego zadań należy między innymi: edukacja kulturalna; gromadzenie, dokumentowanie, tworzenie i ochrona dóbr kultury; wspieranie amatorskich ruchów artystycznych oraz zainteresowań z zakresu kultury i sztuki; organizacja lub współorganizacja imprez kulturalnych. W skład Centrum Kultury i Sztuki wchodzi: Wiejski Ośrodek Kultury w Lutowie, Wiejski Ośrodek Kultury w Wałdowie oraz 18 świetlic wiejskich. Ponadto, o potrzeby kulturalne gminy, dba również Biblioteka Publiczna im. Jarosława Iwaszkiewicza w Sępólnie Krajeńskim. Zmiany w strukturze ekonomicznej mieszkańców powodują, że istotne jest dopasowywanie oferty kulturalno-rekreacyjnej do potrzeb najmłodszych, jak i najstarszych mieszkańców gminy.

WNIOSEK:

Dostępność budynków użyteczności publicznej i usług społecznych stanowi potencjał gminy w zakresie rozwoju społeczeństwa aktywnego i zintegrowanego.

Obszar zdegradowany

Obszar zdegradowany, to obszar, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, czyli stan spowodowany koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- a) gospodarczej (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw)
- b) środowiskowej (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi bądź stanu środowiska);
- c) przestrzenno-funkcjonalnej (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych);
- d) technicznej (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

Projekt wynika z konieczności zmniejszenia obszarów zagrożenia wykluczeniem społecznym i wyrównaniem poziomu spójności społecznej na terenie gminy Sępólno Krajeńskie. Skierowany jest przede wszystkim do tych obszarów gminy Sępólno Krajeńskie, które stanowią obszary zdegradowane i są objęte planami rewitalizacji społecznej. Obszar gminy ma jeden z najwyższych poziomów zapóźnienia socjalnego i ekonomicznego w woj. kujawsko-pomorskim. Na tych obszarach istnieje koncentracja negatywnych zjawisk społecznych, odnotowuje się niski poziom przedsiębiorczości, brak jest infrastruktury społecznej, budynki mieszkalne są w złym stanie technicznym - dominuje stara zabudowa, jest wiele zniszczonych podwórek, zaniedbanej i zdewastowanej przestrzeni wspólnej. Głównym problemem związanym ze zjawiskiem wykluczenia społecznego na tym obszarze są zakorzenione negatywne postawy, których nie da się wyeliminować z dnia na dzień. Na obszarach tym mieszkają osoby, funkcjonujące w rodzinach, w których zdecydowana większość korzysta z pomocy społecznej. Osoby te mają przekonanie o własnej małej sprawczości, niskiej zaradności, poczucia bycia gorszym, niekompetencji. W konsekwencji takiego myślenia osoby te nie poszukują innej drogi, bo często nawet nie wiedzą, że taka istnieje. A nawet jeśli, to wydaje im się absolutnie nieosiągalna. Nie kształcą się, nie rozwijają swoich umiejętności, a w rezultacie faktycznie nie są atrakcyjne na rynku pracy. Tkwią w tym sposobie myślenia, który prowadzi do ubóstwa. Trudno im zmienić przekonania, bo żyją cały czas w tej społeczności, która je negatywnie wzmacnia.

WNIOSEK:

OBSZAR ZDEGRADOWANY TO ULICE W SEPÓLNIE KRAJEŃSKIM: 1. Wojska Polskiego 2. Hallera 3. Sienkiewicza 4. Podgórna 5. Nowy Rynek 6. Plac Wolności 7. Jeziorna *Dodatkowym obszarem zdegradowanym są ulice:* Ratuszowa, Kościelna, Krótka, Średnia, Studzienna, Polna, Wodna, Młyńska.

OBSZARY WIEJSKIE: Kawle, Iłowo, Skarpa, Włóścibórz, Wałdowo, Piaseczno, Komierowo.

Raport "Barometr zawodów" dla powiatu sępoleńskiego na rok 2018 wskazuje, że wśród zawodów o charakterze deficytowym są takie, które nie wymagają bardzo specjalistycznych kierunków kształcenia, mogą je zdobyć właśnie osoby z zasadniczym wykształceniem. Raport ten wskazuje takie zawody jak: blacharze samochodowi, cieśle i stolarze budowlani, cukiernicy, dekarze, pracownicy budowlani, fryzjerzy, hydraulicy, kelnerzy i barmani, piekarze, spawacze. Największy deficyt jest w zawodach krawiec i pracownik produkcji odzieży.

W szczególnie trudnej sytuacji są kobiety. Nie mogą pogodzić pracy z życiem rodzinnym częściej niż mężczyźni zmuszone są do wycofania się z rynku pracy. Wynika to m.in. że funkcjonuje stereotyp postrzegania płci (kobieta ma spełniać funkcje opiekuńcza) i/lub

braku możliwości zapewnienia opieki nad dzieckiem w trakcie podejmowania przez matkę aktywności zawodowej i społecznej. Problemem jest też dzielenie obowiązków domowych z partnerem, w zakresie opieki nad dzieckiem/dziećmi. W szczególnie trudnej sytuacji są kobiety powracające oraz wchodzące po raz pierwszy na rynek pracy po przerwie związanej z urodzeniem i wychowaniem dzieci. Z kolei trudności na rynku pracy doświadczane przez osoby do 30 roku życia wynikają z: nieodpowiednich kwalifikacji zawodowych lub/ i braku niewystarczającego doświadczenia zawodowego. Zmniejsza to ich szanse na (re)integrację społeczno-zawodową. Osoby do 30 r.ż. mają też niski poziom kompetencji kluczowych (trudności z kierowaniem własnym rozwojem, skuteczną komunikacją, twórczym rozwiązywaniem problemów, obsługa IT itp.), umiejętności poruszania się po rynku pracy, często stereotypowo postrzegają siebie przez pryzmat konieczności wykonywania zawodu „męskiego” lub „żeńskiego”. Problemem jest także niewielki dostęp mieszkańców do oferty szkoleń i kursów zawodowych, duża odległość od większych miast (Bydgoszcz, Toruń, Chojnice) i brak dogodnych połączeń komunikacyjnych, które uniemożliwiają podjęcie pracy. Ponadto Barometr Zawodów wskazuje na powiększającą się szarą strefę zatrudnienia, a z drugiej strony rosnące wymagania dotyczące kwalifikacji pracowników. Wszystkie te negatywne zjawiska stanowią podstawę realizacji kompleksowego wsparcia opartego o Program Aktywności Lokalnej (PAL), który będzie realizowany jest oparty o partnerstwo lokalne i jest to zaplanowana sekwencja działań i przedsięwzięć na rzecz rozwiązywania problemów lokalnych oraz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej z terenu Gminy Sępólno Krajeńskie.

Analiza badań

W związku z realizacją projektu niezbędne było rozeznanie społeczności na obszarze objętym projektem. W tym celu specjaliści w zakresie diagnozy indywidualnej i grupowej w ramach projektu „Program Aktywizacji i Integracji – Nowy Start” w ramach PAL rozdysponowali ankiety, które miały na celu zdiagnozowanie sytuacji potencjalnych beneficjentów. Ankieta składała się z 12 pytań z czego 11 pytań to pytania zamknięte dotyczące sfery społecznej i problemów z jakimi borykają się mieszkańcy w swojej miejscowości oraz jednego pytania otwartego, w którym poproszono ankietowanych o wskazanie zalet zamieszkiwania w swojej miejscowości.

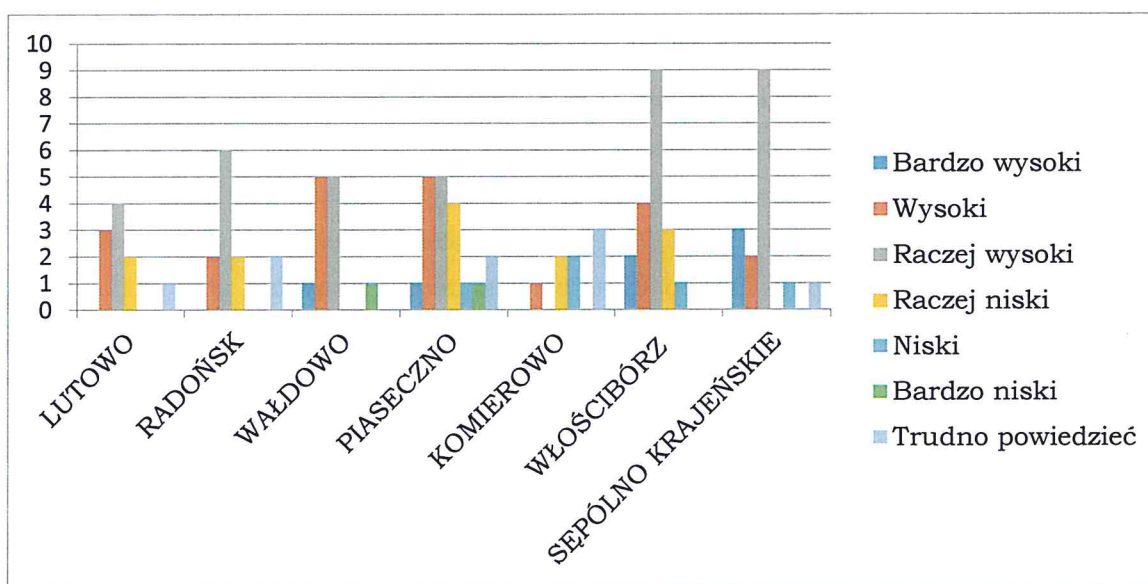
Przygotowując badanie ankietowe rozdysponowano 150 ankiet, z czego tylko 96 ankiet stanowi materiał badawczy. Poniżej przedstawiono charakterystykę osób badanych oraz analizę wyników w obszarach wskazanych do objęcia wsparciem.

Miejscowość	Ilość ankiet		Ilość ankiet oddanych		
	Rozdysponowanych	Oddanych	Pustych	Wypełnionych	Poprawnych
Radońsk	20	12	0	12	12
Komierowo	20	8	0	8	8
Wałdowo	20	12	0	12	12
Lutowo	20	10	0	10	10
Włóścibórz	20	19	0	19	19
Piaseczno	20	19	0	19	19
Sępólno Kr.	30	16	0	16	16
RAZEM	150	96	0	96	96

Źródło: opracowanie własne

Analiza ankiet

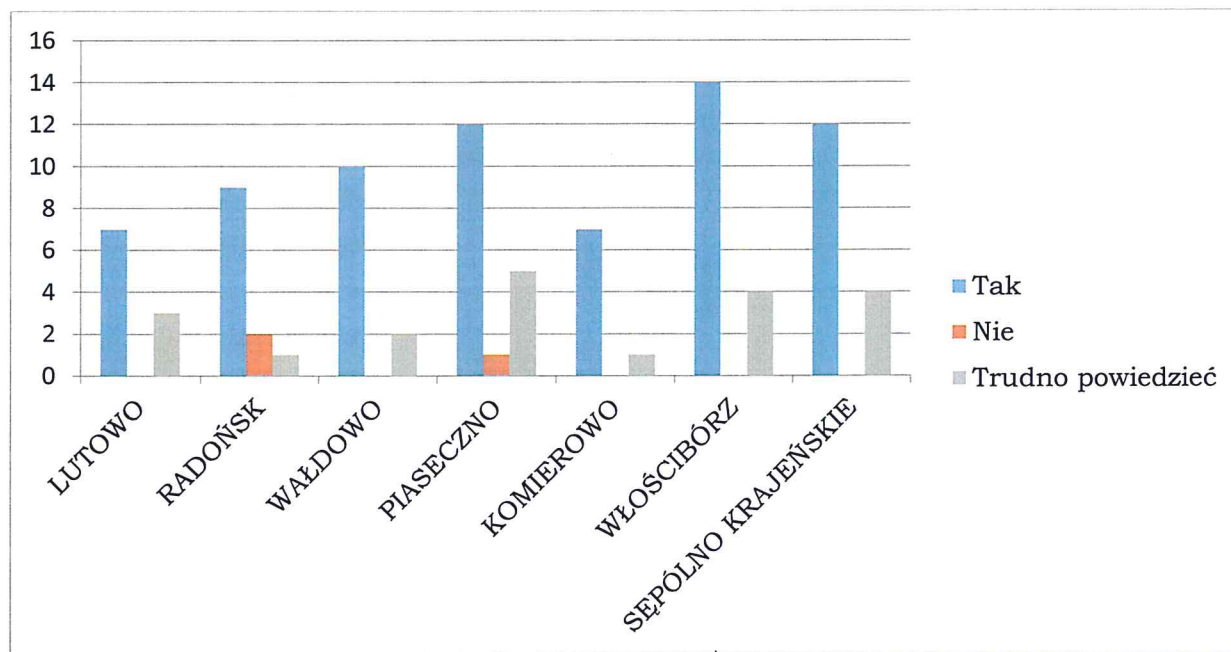
1. Jak ocenia Pan/Pani swój poziom zadowolenia z mieszkania w swojej miejscowości?

Z odpowiedzi na pytanie zadowolenia z mieszkania w swojej miejscowości na równym poziomie zadowolenia zauważa się wśród ankietowanych z Wałdowa i Piaseczna (po 10 respondentów), którzy oceniają poziom jako wysoki i raczej wysoki. Mieszkańcy Włóściborza i Sępólna Krajeńskiego (po 9 respondentów) oceniają na raczej wysoki. Wśród ankietowanych zauważa się zadowolenie z zamieszkiwania swojej miejscowości oraz bardzo mały odsetek niezadowolenia pozostałych ankietowanych. Można stwierdzić, że mieszkańcy gminy Sępólna Krajeńskiego w większym odsetku badanych czują się społecznością.

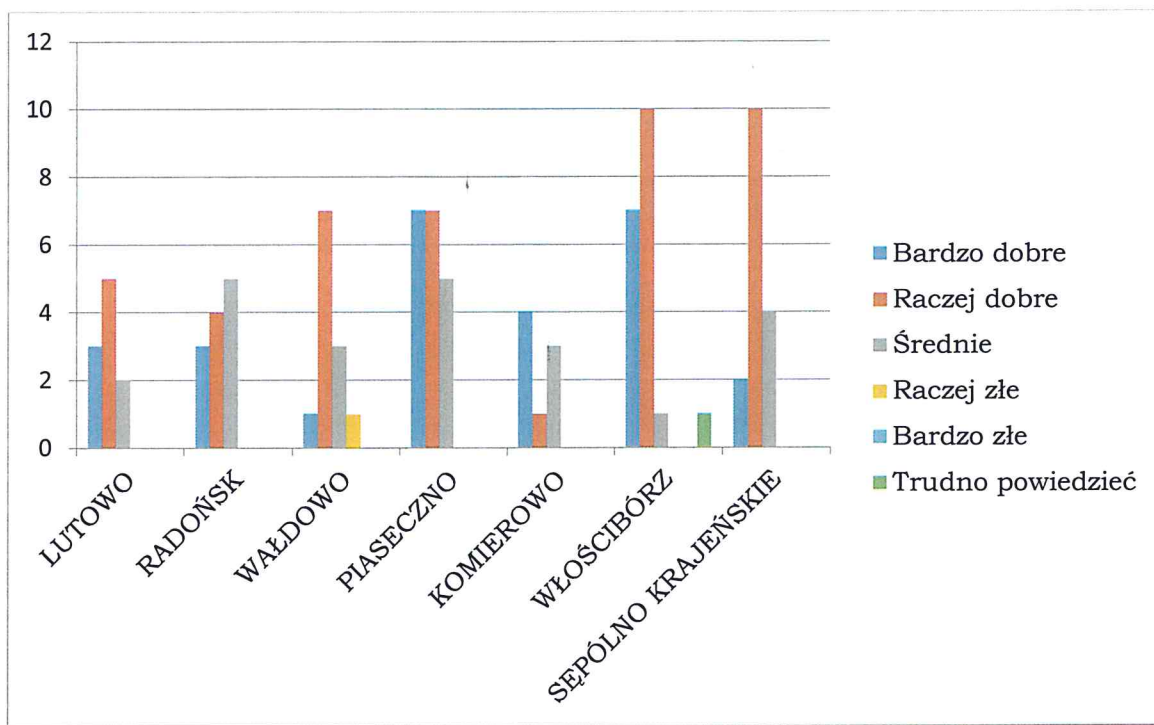
2. Czy czuje się Pan/Pani członkiem społeczności w zamieszkiwanej miejscowości?

W nawiązaniu do pytania pierwszego powyższe pytanie potwierdza wniosek, iż respondenci wskazują siebie jako członka społeczności zamieszkiwanej miejscowości (71 respondentów). Tylko w 3 przypadkach jednoznacznie określono stanowisko na „Nie”, a w 19 udzielono odpowiedź „Trudno powiedzieć.”

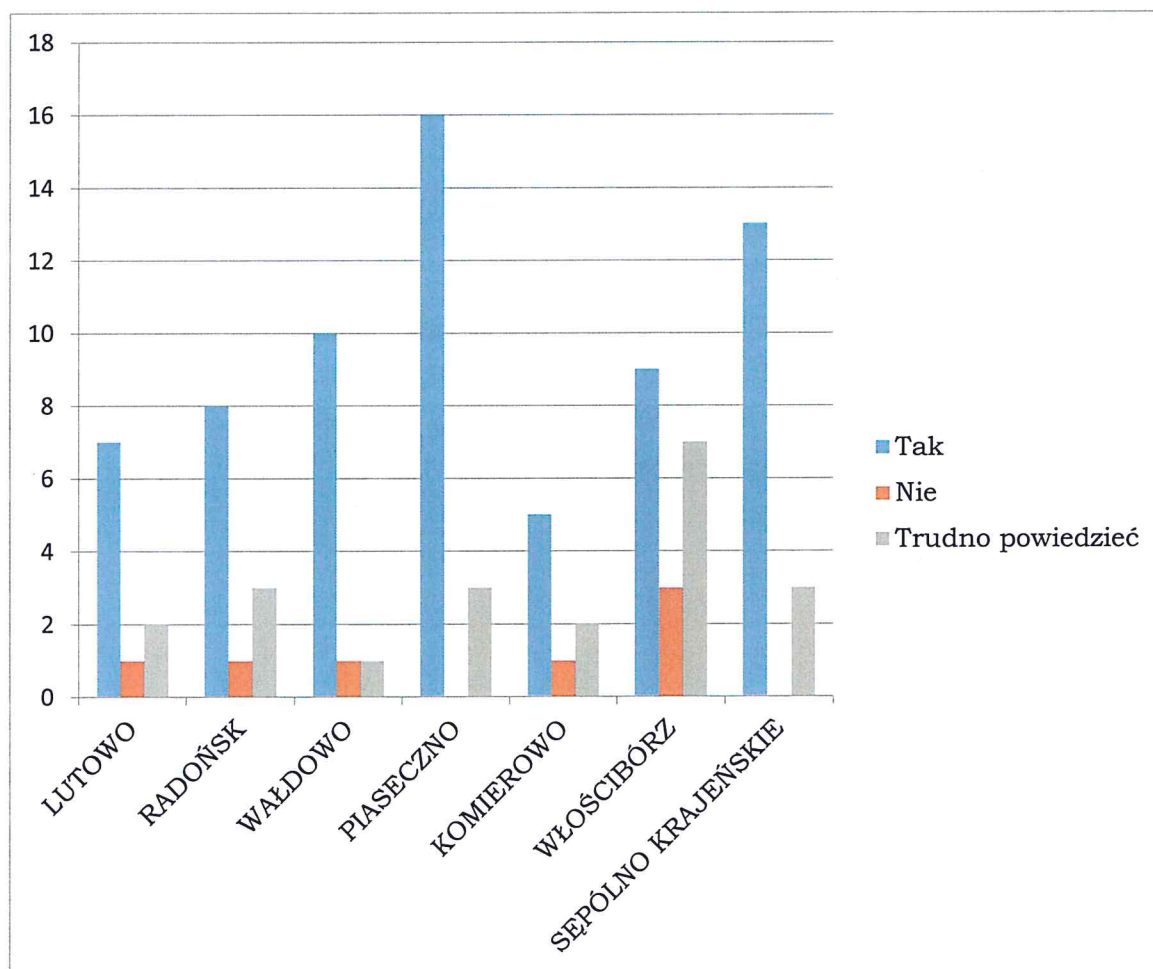

3. Jak ocenia Pan/Pani swoje relacje z sąsiadami?

Większość respondentów utrzymuje dobre relacje sąsiedzkie (71 respondentów określa je jako bardzo dobre i raczej dobre), tylko w Włóściborzu 1 respondent udzielił odpowiedzi „Trudno powiedzieć”, natomiast w Wałdowie określił jako raczej złe relacje. Znajac środowisko lokalne w Wałdowie nasuwa się stwierdzenie o negatywnych relacjach sąsiedzkich w związku z lokalizacją mieszkań socjalnych i przeświadczeniem mieszkańców o marginalizacji sąsiedzkiej lokatorów ze względu na ich bezrobocie, alkoholizm, bezradność życiową czy niepełnosprawność. Mieszkańcy potocznie ich budynek, w którym zamieszkują nazywają „Belwederem”, który usytuowany jest w centrum wsi.

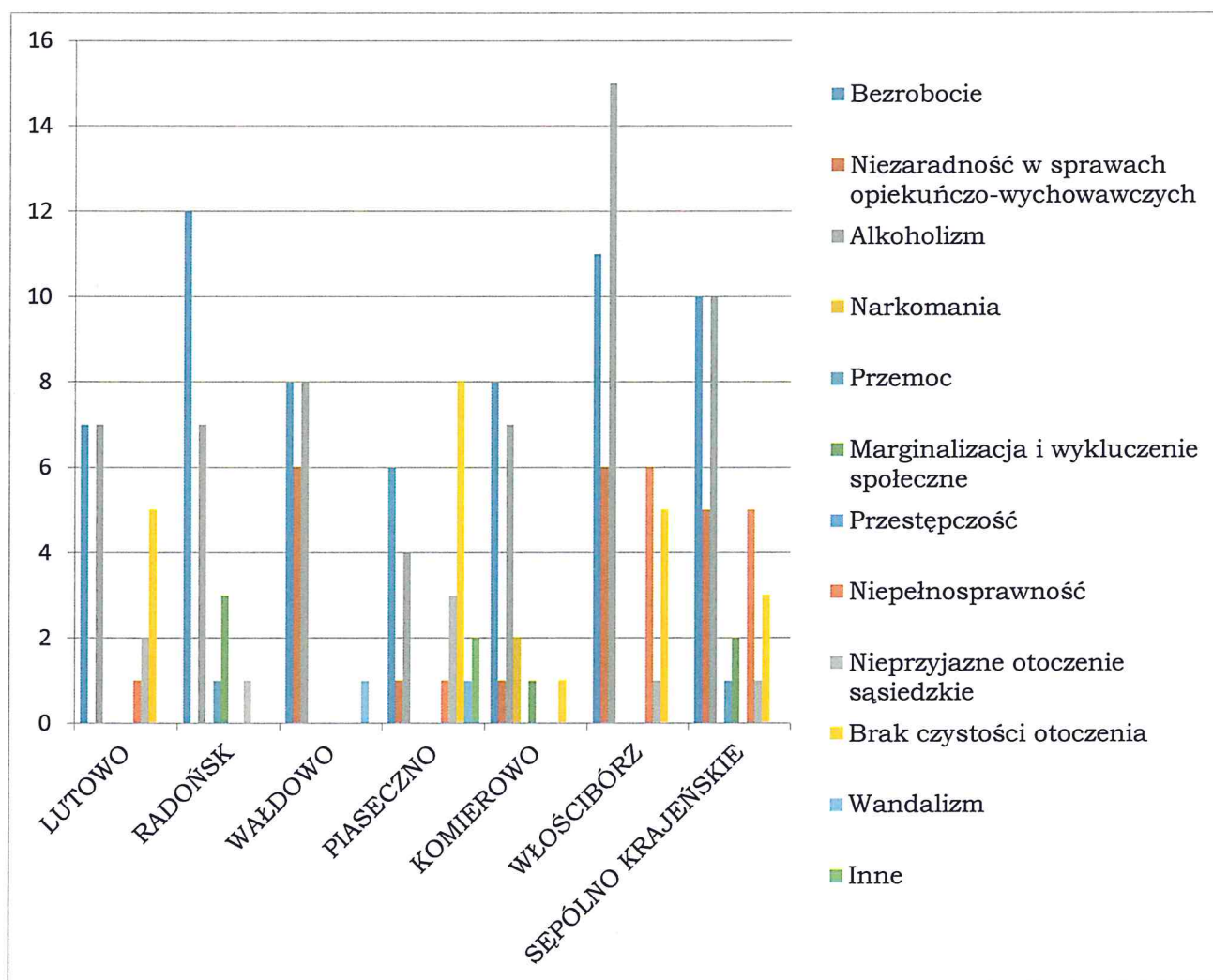
4. Czy uważa Pan/Pani swoje miejsce zamieszkania za bezpieczne?

Z odpowiedzi udzielonych na powyższe pytanie respondenci wskazują miejsca zamieszkania za bezpieczne (68 respondentów). Tylko 7 respondentów jednoznacznie określiło, że nie czują się bezpiecznie, a 21 respondentów określiło swoją odpowiedź jako „Trudno powiedzieć”.

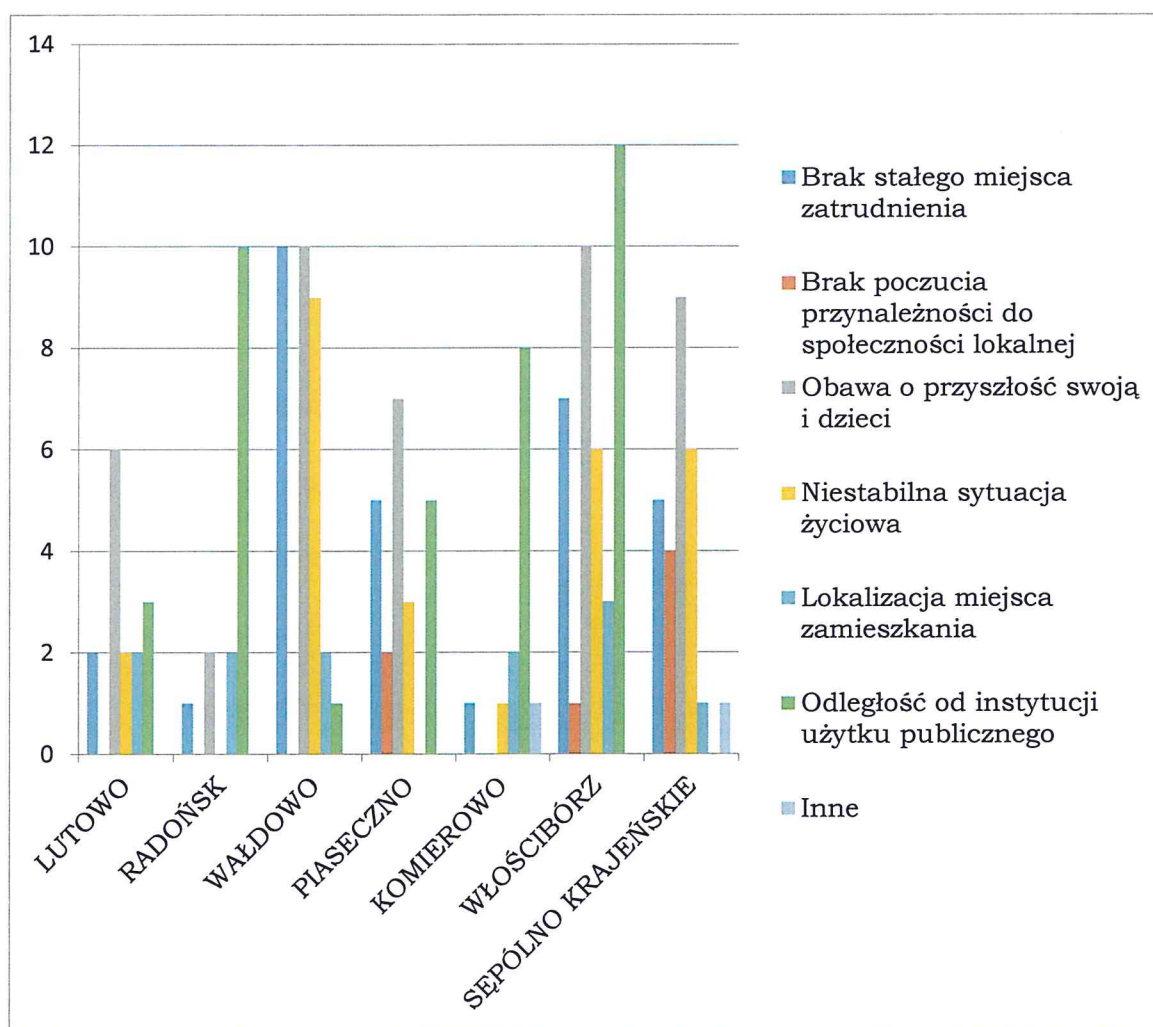
5. Które z niżej wymienionych problemów najczęściej występują w Pana/Pani miejscowości? (Proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi)

Wśród ankietowanych znacznym problemem z jakim się borykają mieszkańcy to bezrobocie (52 respondentów) i alkoholizm (60 respondentów). Kolejnym z problemów wytypowanym przez respondentów to niezaradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych (19 respondentów) oraz niepełnosprawność (13 respondentów). Zauważalne jest stwierdzenie, iż w miejscowościach Piaseczno, Lutowo, Włocibórz i Sępólno Krajeńskie brak jest czystości otoczenia (22 respondentów).

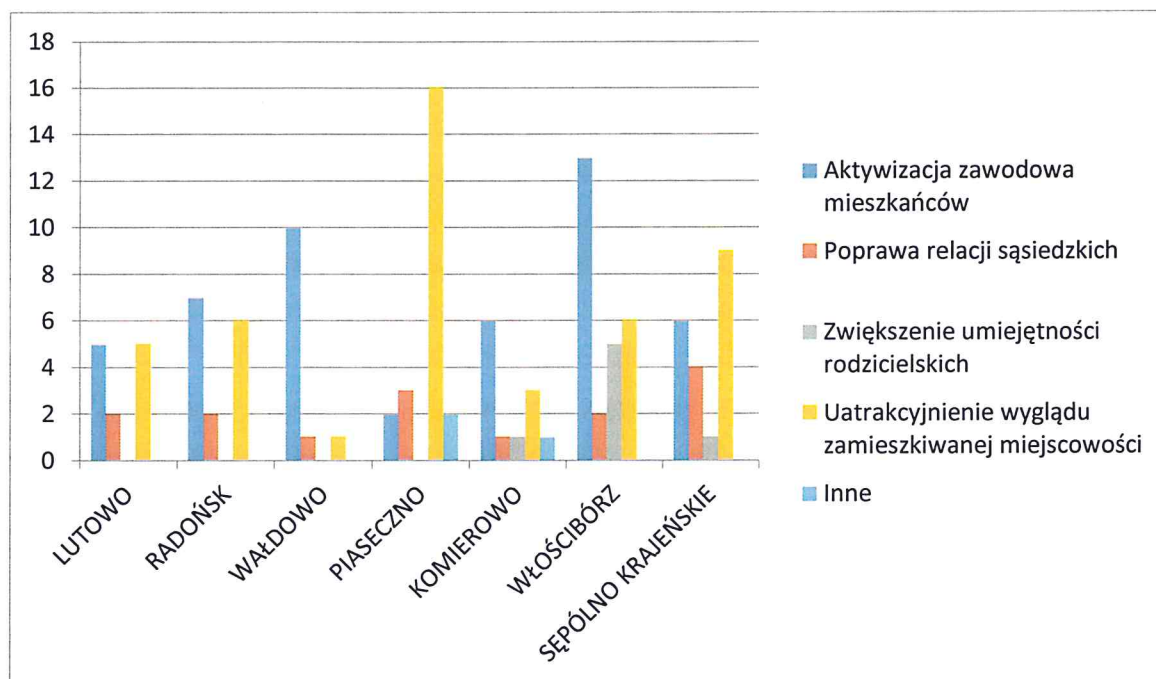

6. Czy Pana/Pani boryka się z poniższymi problemami? (proszę wybrać nie więcej niż trzy odpowiedzi)

Ankietowani z Włociborza, Radońska Komierowa i Piaseczna wytypowali jeden z głównych problemów tj. odległość zamieszkiwanej miejscowości od instytucji użytku publicznego (39 respondentów). Następnie zgłaszana problemowa sytuacja to obawa respondentów o przyszłość swoją i dzieci (44 respondentów). Kolejnym zgłaszanym problemem są problemy związane z brakiem stałego miejsca zatrudnienia (33 respondentów), a co za tym idzie niestabilna sytuacja życiowa (27 respondentów).

7. Jakie działania według Pani/Pana należałoby podjąć w zamieszkiwanej miejscowości, aby podnieść jakość życia jego mieszkańców?

W nawiązaniu do powyższego pytania respondenci zgłaszają następujące działania mające na celu podniesienie jakości życia jego mieszkańców poprzez: uatrakcyjnienie wyglądu zamieszkiwanej miejscowości (46 respondentów) oraz aktywizację zawodową mieszkańców (47 respondentów). Poprawa relacji sąsiedzkich (15 respondentów) oraz zwiększenie umiejętności rodzicielskich wpłynie poprawnie na relacje międzyludzkie (7 respondentów) w poszczególnych miejscowościach.

8. Jakie zauważa Pan/Pani zalety mieszkania w swojej miejscowości?

Lutowo: biorąc pod uwagę respondentów z miejscowości Lutowo zauważają oni następujące zalety: Wiejski Ośrodek Kultury jako działający prężnie (5 respondentów), możliwość nauki w miejscu zamieszkania na poziomie przedszkolnym (3 respondentów) oraz podstawowym (6 respondentów), dostępność do sklepu i kościoła (4 respondentów), miejscowość oceniana jako spokojna (3 respondentów) oraz bezpieczna (1 respondent), w jednej z ankiet brak odpowiedzi na pytanie.

Radońsk: respondenci z Radońska wskazali jako największe zalety czyste powietrze i ciszę (4 respondentów), uważają miejsce zamieszkania jako przyjazne otoczenie, w którym mogą liczyć na pomoc sąsiedzką oraz nie zauważa się dużej ilości ludzi (3 respondentów), w pięciu ankietach nie udzielono odpowiedzi na pytanie.

Wałdowo: analizując odpowiedzi w powyższym pytaniu mieszkańcy Wałdowa za zalety swojej miejscowości uważają: Wiejski Ośrodek Kultury jako działający prężnie (4 respondentów), możliwość nauki w miejscu zamieszkania na poziomie przedszkolnym (2 respondentów) oraz podstawowym (4 respondentów), możliwość podstawowej opieki zdrowotnej (3 respondentów), mała odległość do instytucji publicznych (2 respondentów), dostępność do sklepu, placu zabaw, określając kolokwialnie „wszędzie blisko, „wszystko w zasięgu ręki”, „mamy wszystko w swojej miejscowości” (5 respondentów).

Piaseczno: respondenci zamieszkujący teren Piaseczna za zalety uważają: bliskie położenie od miasta oraz cisza (4 respondentów) i spokój (3 respondentów), oceniają jako ładną okolicę oddaloną od dróg publicznych (po 2 respondentów), zauważają małe skupisko ludzi i życzliwe sąsiedztwo wraz z czystym otoczeniem i dużą przestrzenią z małym natężeniem ruchu samochodów (5 respondentów). W ośmiu ankietach nie udzielono odpowiedzi na pytanie.

Komierowo: dla mieszkańców Komierowa ich miejscowość jest mała i cicha (2 respondentów), z dala od zgiełku miasta z czystym powietrzem oraz dobra wzajemna znajomość mieszkańców, bliskie kontakty sąsiedzkie (4 respondentów). Jeden ankietowany uważa, że musi poświęcać więcej czasu na opiekę nad dzieckiem, a kolejny nie zauważa zalet mieszkania w swojej miejscowości. Na pytanie nie odpowiedziało 3 respondentów.

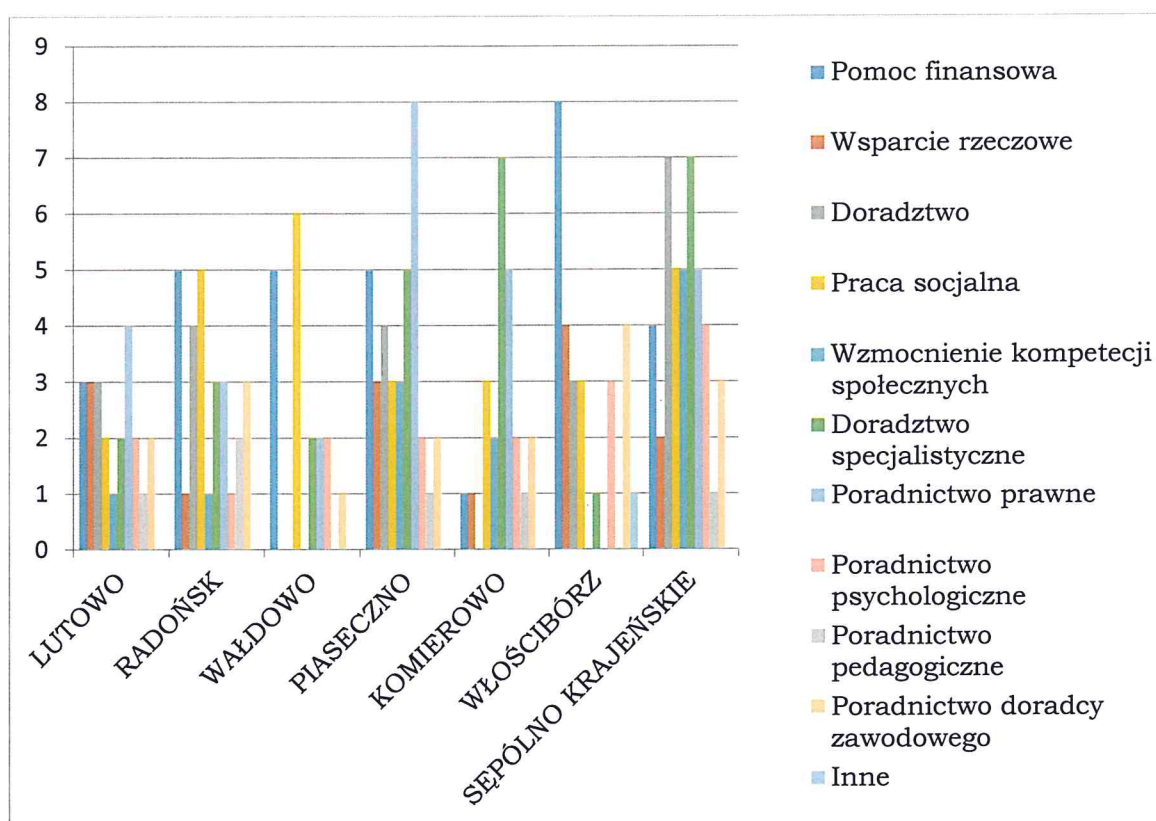
Włocibórz: w ocenie mieszkańców Włociborza najatrakcyjniejsza jest cisza w miejscowości (7 respondentów) oraz świeże powietrze i kościół (2 respondentów). Na powyższe pytanie nie udzieliło odpowiedzi 11 respondentów.

Sępólno Krajeńskie: w miejscowości Sępólno Krajeńskie zaleta jest atrakcyjna okolica (7 respondentów), łatwy dostęp do urzędów, bezpieczeństwo (4 respondentów), atrakcyjność ofert Centrum Kultury i Sztuki oraz Centrum Rekreacji i Sportu (3 respondentów), czystość środowiska naturalnego (2 respondentów). Sześciu respondentów zauważa za zaletę dostępność do sklepów i przychodni, bliskie relacje z sąsiadami, małe miasto ze ścieżkami rowerowymi. Jeden z respondentów wskazał wadę – mała integracja mieszkańców. Trzech respondentów nie odpowiedziało na pytanie.

9. Jakie formy wsparcia powinien oferować OPS dla Pana/Pani miejscowości?

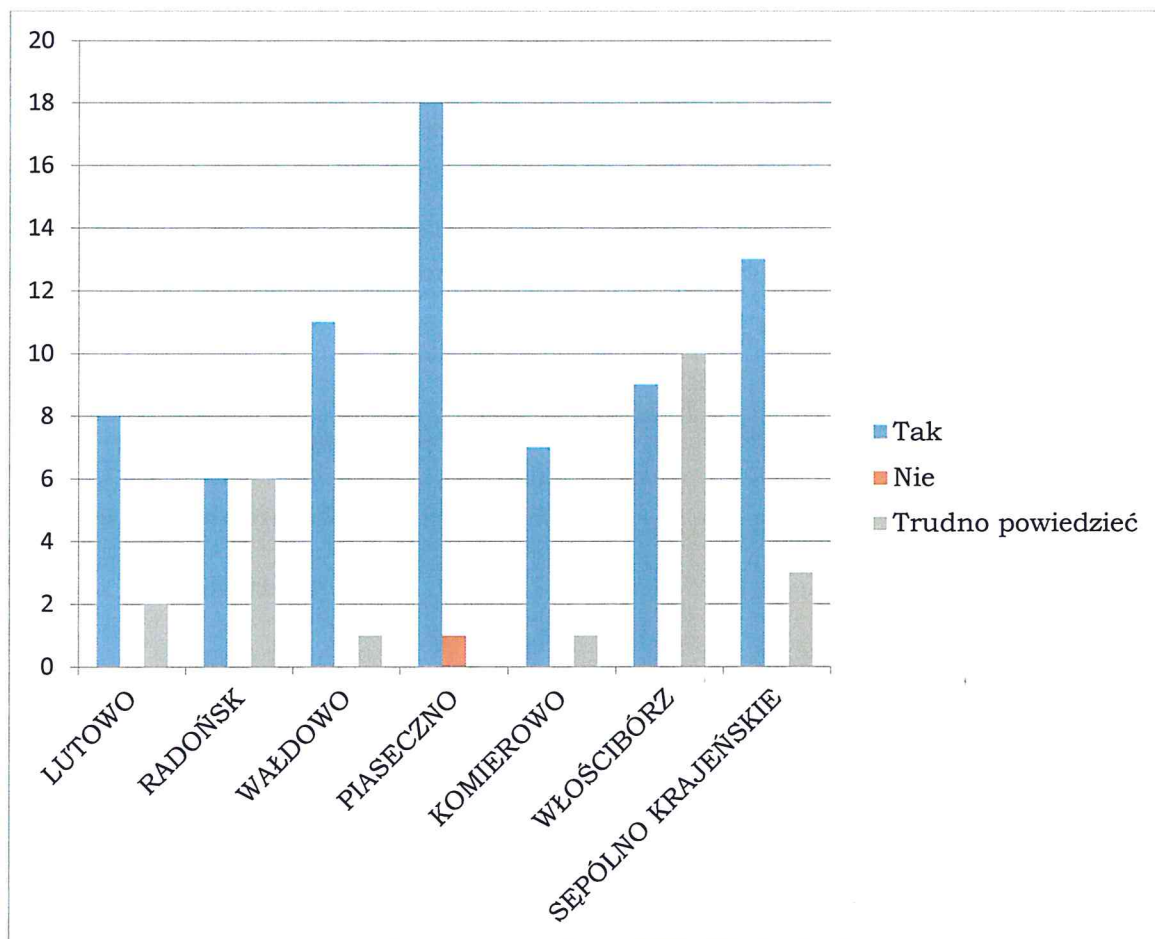
Działalność Ośrodka Pomocy Społecznej postrzegana jest jeszcze przez pryzmat pomocy finansowej (31 respondentów) i rzeczowej (14 respondentów). Zauważalna jest już do niedawna niedoceniana praca socjalna (27 respondentów) oferowana przez pracowników socjalnych. Zarówno praca socjalna jak i oferowane doradztwo specjalistyczne odnajduje zapotrzebowanie w sferze pomocy społecznej. Ewaluacja pracy socjalnej zmienia

postrzeganie na pracownika socjalnego, który zaczyna być kojarzony przez świadczeniobiorcę jako pomoc i wsparcie, a nie jak dotychczas jako instytucję rozdającą pomoc finansową. Aktualnie osoby i rodziny, które we własnym zakresie są samowystarczalne finansowo oczekują pomocy i wsparcia w sferze wzmocnienia kompetencji społecznych (10 respondentów), czy specjalistycznym doradztwie w zakresie prawnym (25 respondentów), psychologicznym (16 respondentów), pedagogicznym (6 respondentów) oraz doradztwie zawodowym (17 respondentów).

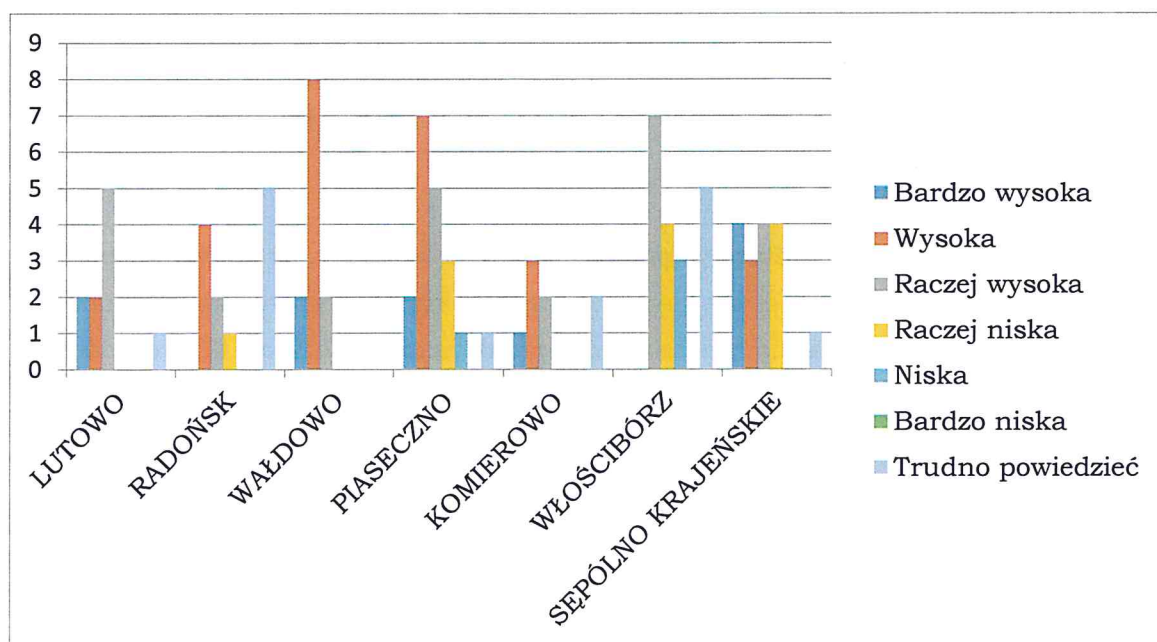

10. Czy włączyłby się Pan/Pani w działania na rzecz poprawy jakości życia w zamieszkiwanej miejscowości?

Podczas analizy zebranych ankiet w powyższym pytaniu widać, iż mieszkańcom zależy, aby w ich miejscowości była dobra jakość życia. Większość respondentów wyraża zgodę na włączenie się w działania mające na celu poprawę jakości ich życia (72 respondentów), mniejszy odsetek nie jest zdecydowany (23 respondentów), a w miejscowości Piaseczno 1 respondent stanowczo wyraził dezaprobatę włączenia się w działania usprawniające społeczność lokalną w ich miejscowości.

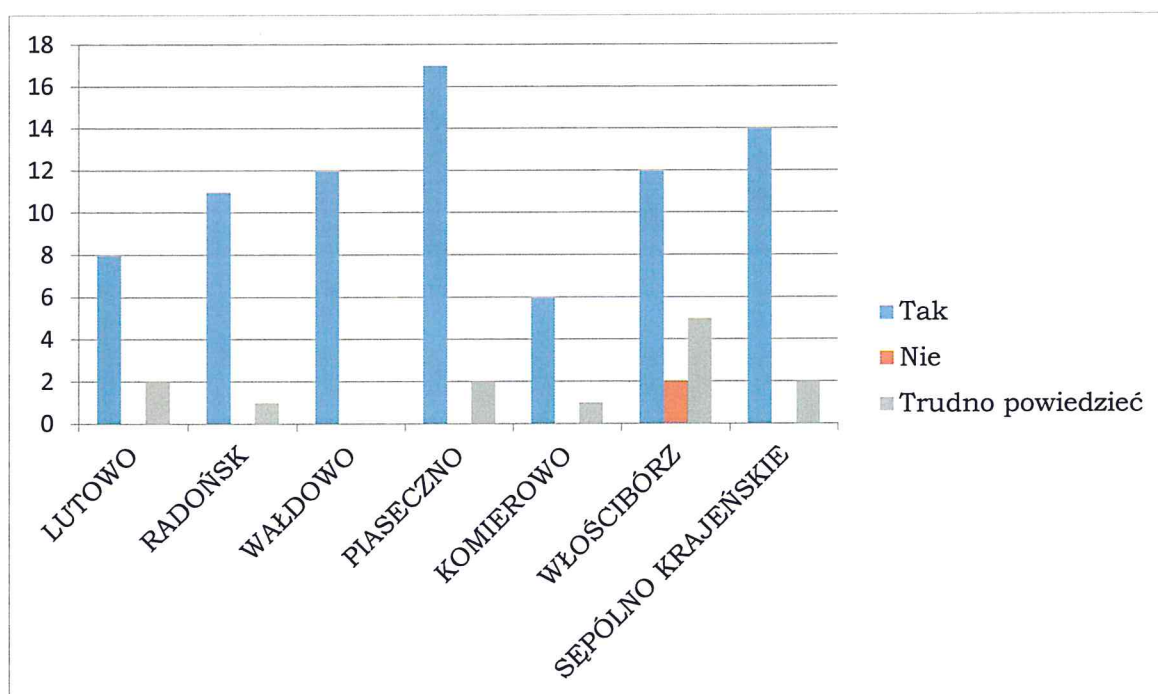

11. Jak ocenia Pan/Pani swoją gotowość do wzięcia udziału w działaniach zmierzających do poprawy jakości życia w miejscu zamieszkania?

W zakresie gotowości ankietowanych do podjęcia działań zmierzających do poprawy jakości życia z danej miejscowości chęć mieszkańców w większym odsetku badanych plasuje się między gotowością bardzo wysoką poprzez wysoką i raczej wysoką (65 respondentów). Zauważa się również dość duże niezdecydowanie respondentów określając swoją odpowiedź jako „Trudno powiedzieć” (15 respondentów). Jednakże reasumując większość pochyła się w kierunku zmian.

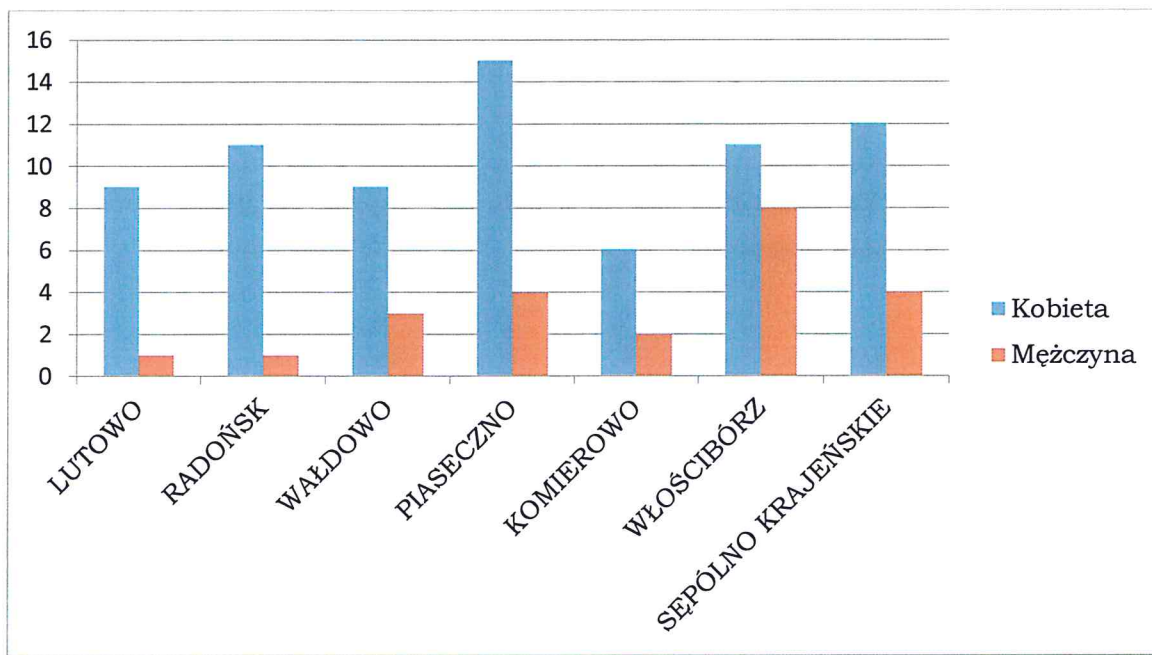
12. Czy wzięłyby Pan/Pani udział w spotkaniach integracyjnych organizowanych dla mieszkańców swojej miejscowości?

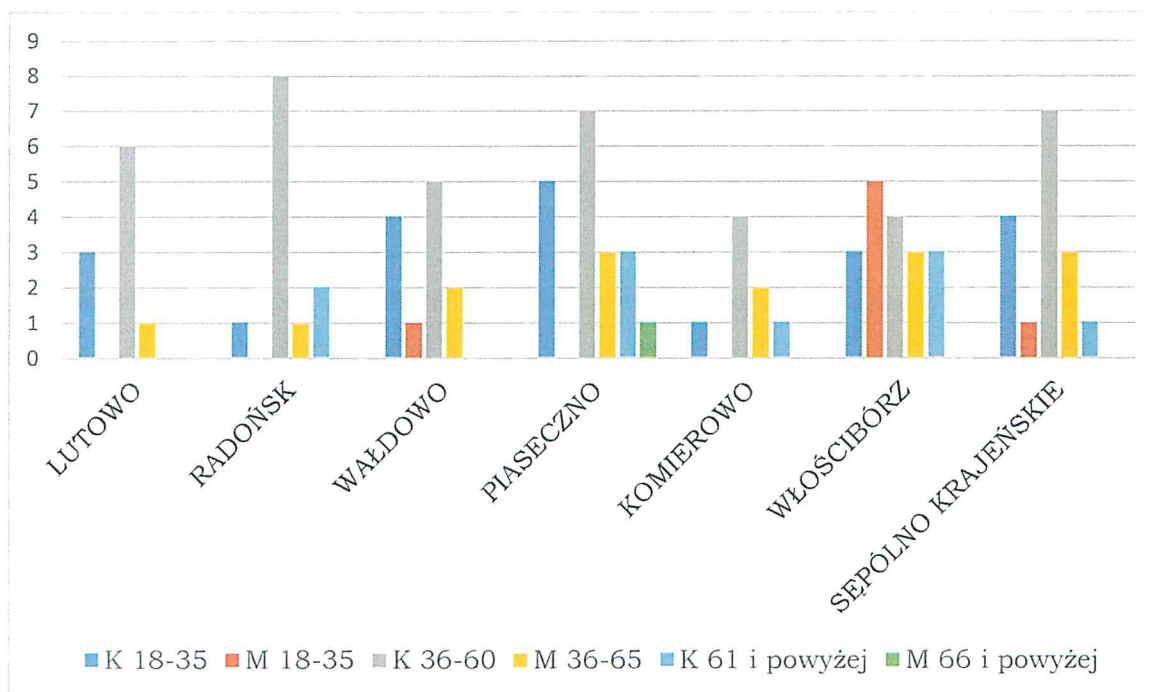
W analizowanym pytaniu można jednoznacznie stwierdzić, iż większość respondentów (80 respondentów) jest za zmianami oraz są chętni na proponowane wsparcie i wskazują gotowość do organizowanych spotkań.

Metryczka – dane respondentów

1. Płeć

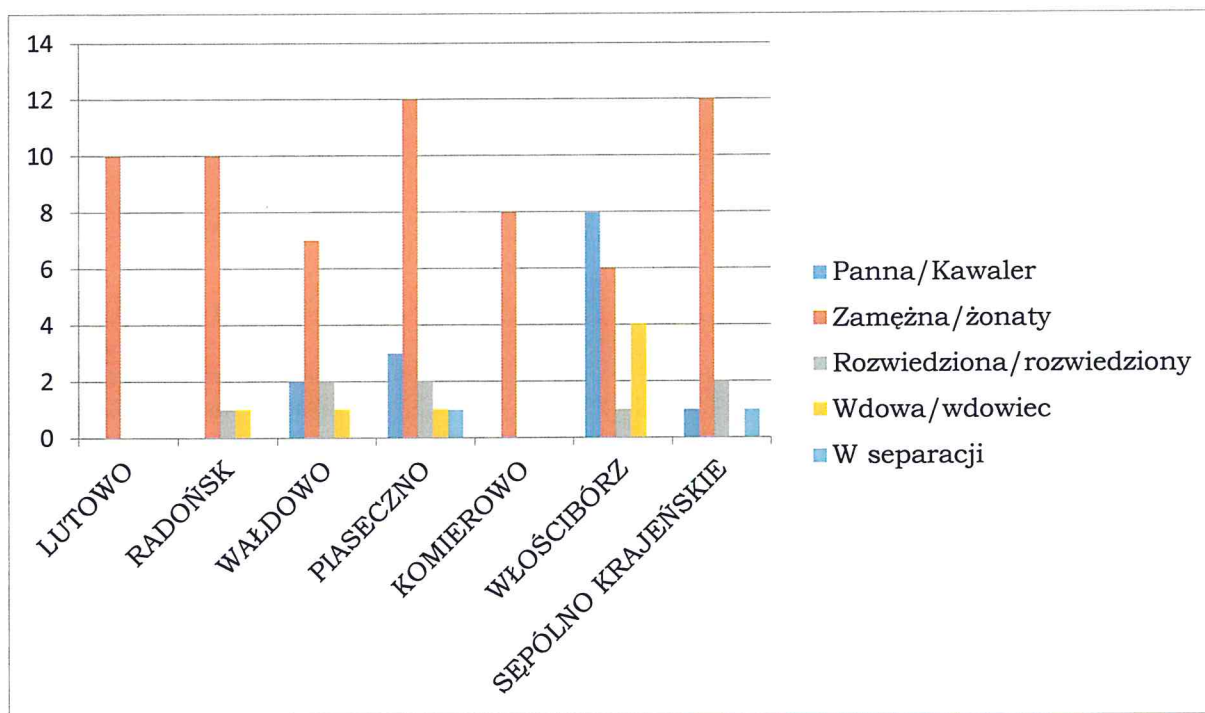
2. Wiek

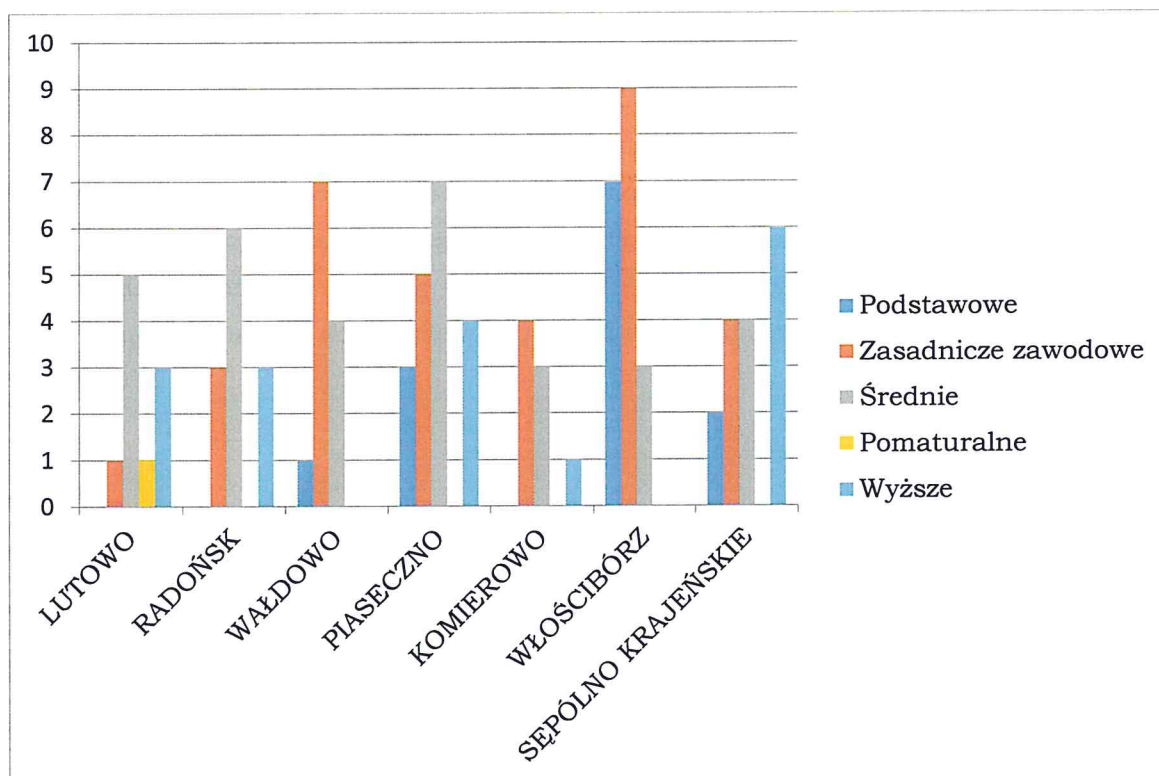
3. Stan cywilny

W analizowanym badaniu ankietowym, uczestniczyły zarówno kobiety jak i mężczyźni. Po zliczeniu okazało się, iż dominują kobiety w ilości 73, a mężczyźni to 22 osoby. Niestety

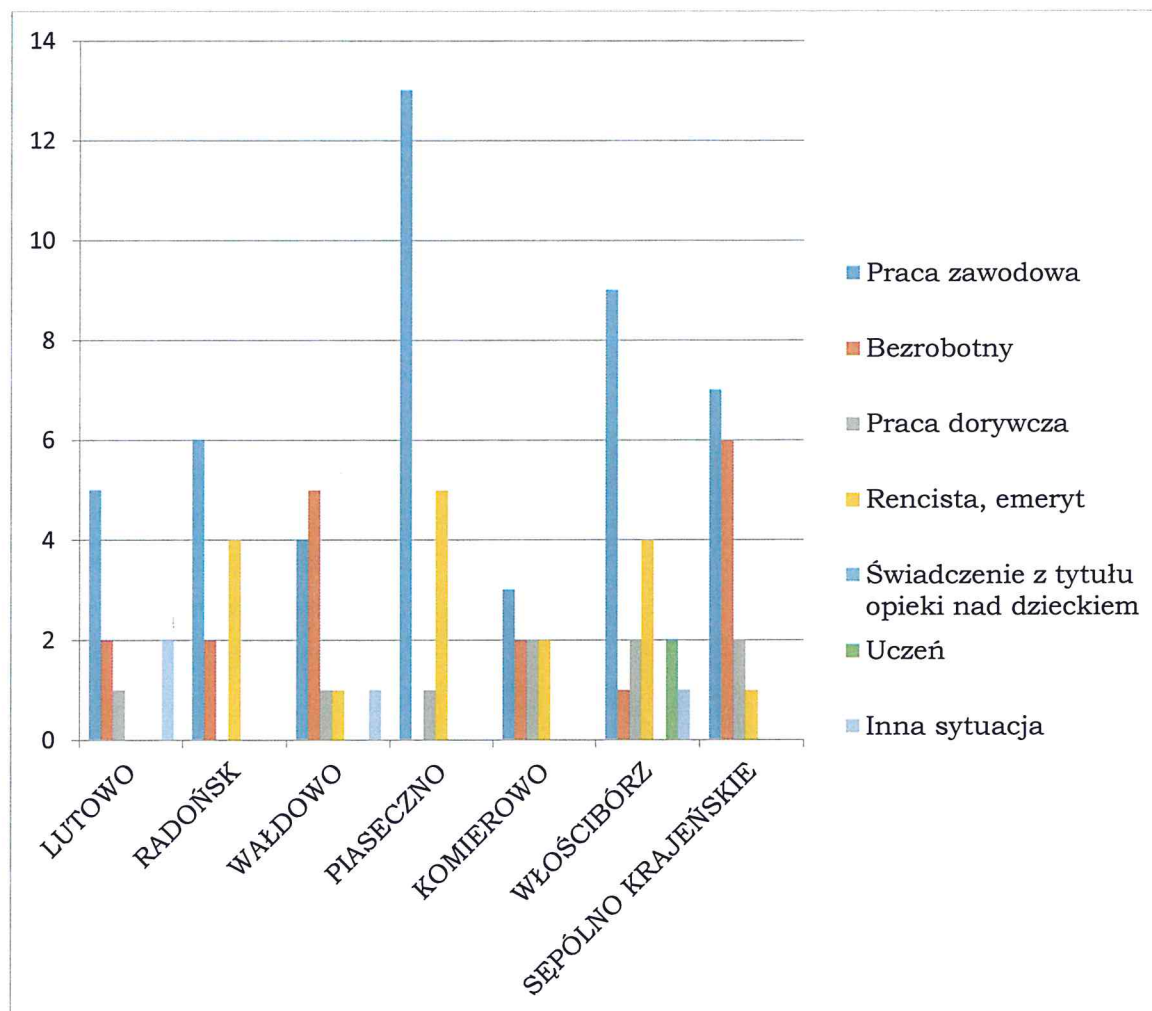
w badaniu wzięły osoby, które nie kwalifikują się do objęcia wsparciem poprzez uczestnictwo w projekcie, ze względu na swój wiek poprodukcyjny. Liczbę tą stanowią zarówno kobiety i mężczyźni łącznie 11 osób. Struktura związków przeważa stan zamężna/zonaty, pojedyncze osoby to rozwiedziona/rozwiedziony, wdowa/wdowiec oraz separacja.

4. Wykształcenie

5. Sytuacja zawodowa

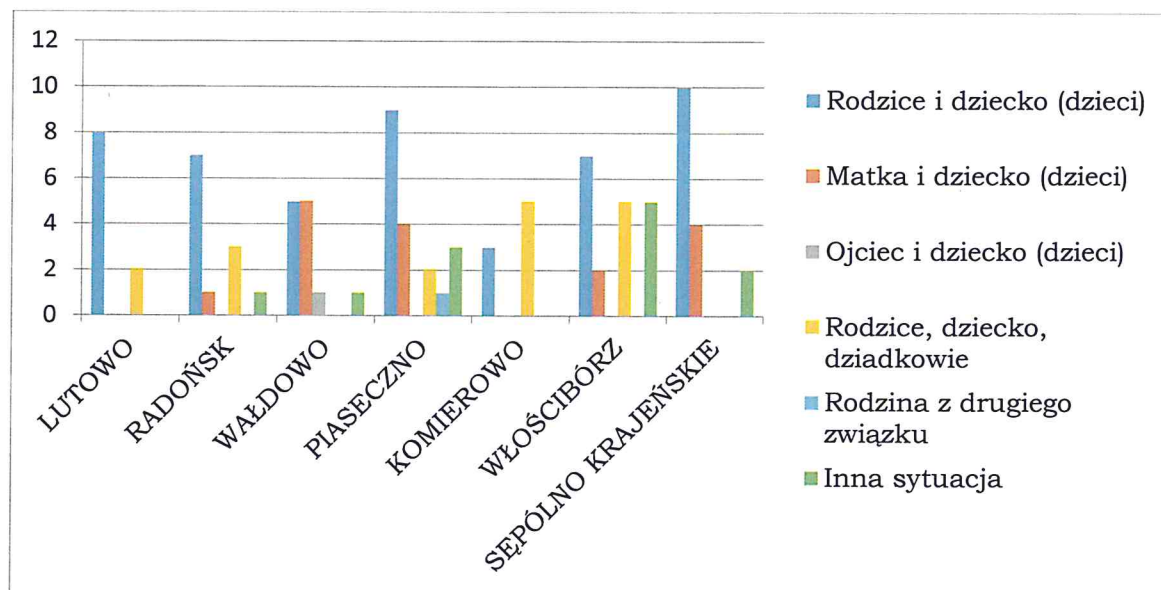

Poziom wykształcenia ankietowanych kształtuje się na poziomie podstawowym (13 respondentów), zasadnicze zawodowe (33 respondentów), średnie (32 respondentów), pomaturalne 1 respondent, a wykształcenie wyższe posiada 17 respondentów. Badani swoją sytuację zawodową przedstawiają następująco: 18 respondentów bezrobotnych, 9 respondentów pracuje dorywczo. Niestety w powyższym badaniu największy odsetek badanych wykazuje pracę zawodową (47 respondentów) oraz 17 ankietowanych przyznaje pobieranie świadczeń emerytalnych i rentowych, co wyklucza ich udział w proponowanym wsparciu.

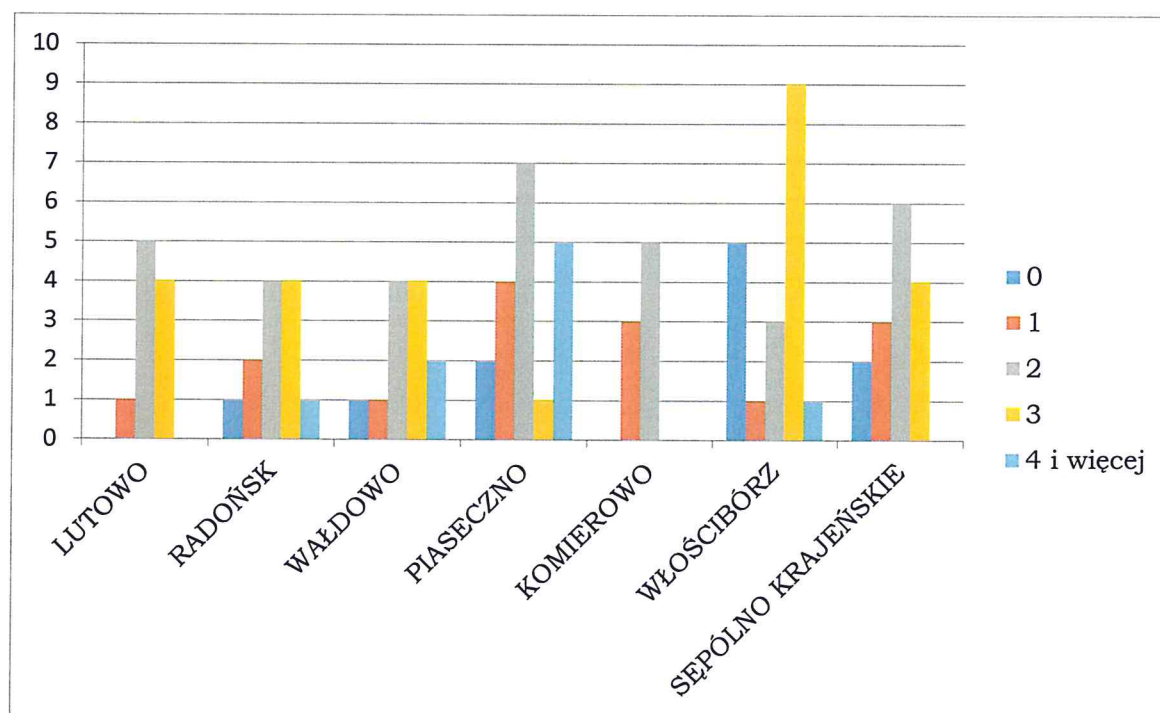
6. Struktura rodziny

Ankietowani strukturę rodziny opierają na modelu rodzice i dziecko (dzieci) – 49 respondentów, samotne wychowywanie dzieci przez matkę wykazuje 16 badanych, a model samotnego ojcostwa wskazuje 1 osoba. Zauważalny jest również model wielopokoleniowy w strukturze rodzice, dziecko, dziadkowie – 17 ankietowanych. 12 badanych określiło swoją strukturę rodziny jako inną sytuację. 1 respondent wskazuje siebie jako rodzinę z drugiego związku. Liczba dzieci w rodzinie kształtuje się następująco: rodzinę bez dzieci wskazuje

11 badanych, z 1 dzieckiem – 16 ankietowanych, z 2 dzieci – 34 respondentów, z 3 dzieci – 26 badanych, z 4 dzieci i więcej – 9 respondentów. Zauważa się dominujący model rodziny jako 2+2.

7. Liczba dzieci w rodzinie

Analiza diagnozy potrzeb uczestnika

Kolejnym narzędziem badawczym jest indywidualna diagnoza potrzeb uczestnika biorącego udział w projekcie „Program Aktywizacja i Integracja - Nowy Start” w ramach PAL. Na podstawie informacji uzyskanych od uczestnika wraz z pracownikiem socjalnym zostanie wspólnie określona ścieżka wsparcia w formach indywidualnych i grupowych. Powyższy dokument w trakcie trwania projektu będzie zawierał informacje o modyfikacji ścieżki wsparcia uczestnika biorącego udział w projekcie oraz monitorowanie tejże ścieżki.